

Holstenerne lade til at være meget vrede; men jeg haaber, at deres Vrede ikke vil sige saameget. Uagtet jeg har fundet mange brave Mennesker i Kiel, og bestandig vil tænke tilbage paa mine Forhold der med Taknemmelighed, saa maa dog enhver Upartisk tilstaae, at Kielernes politiske Færd er afskyelig. Den Tone af Sansculotisme, som der hersker, er desuden saa raa, som den vel kan være. »Man troede, at vi vare modne til Friheden,» sagde en Kieler-Borger, »men mig synes, vi ere snarere overmodne.« Deri havde han Ret, thi det var en raaden Frihed, en Opløsning af alle Baand, et fuldkomment Anarchi, hvorefter de stræbte, og saaledes gjere de uden Tvivl endnu. Idetmindste hører man atter derfra Trudslen om ei at ville underkaste sig Vaabenstilstandens Betingelser, og Opmuntringer til Modstand mod den ny Regering, hvilke intet Godt bebude.

Jeg har nu fuldendt og renskrevet et stort Digt eller en Saga, betitlet Saga om Thorvald Vidførelse. Jeg har deri søgt at fremstille vore Forfædres Liv og Væsen i den Tid, hvori Christendom kæmpede med Hedenskab. Jeg mener at være gaaet den gamle Tid temmelig nær; dog har jeg tillige optaget alt det af den moderne Periode deri, hvorved jeg troede, at Indtrykket af den ældgamle Tid ikke vilde lide. Saaledes stræbte jeg at indgaae Monotoni og Efterligning. Hovedtanken er, hvorledes Christendommen langsomt forberedes i den Enkelte, stødes tilbage og atter optages, sammenknytted med ældgamle hedenske Spaadomme, trænger fra uden af mere og mere indad, og endelig fra den Enkelte gaaer over til Flere og tilsidst til den hele Nation. Al den Overtro og Kamplyst, alle de Eventyr, som med dette Stof lode sig forbinde, har jeg søgt at forbinde dermed. Formen er streng gammel, saa den, efter hvad de Enkelte sige, jeg har forelæst den for, gjør det Indtryk, som om den var skrevet for flere hundrede Aar siden. Jeg har under Udarbejdelsen af denne Saga og allerede tidligere ved mit Studium af den islandske Literatur overbevist mig om, at den er langt mere episk end passende for Tragœdien. Der er Noget i Islændernes Væsen, der strider mod Tragœdiens Natur. Hos dem er Ordet meget knapt og kort: det er kun henkastede Vink, hvorpaa den stærke Handling umiddelbar følger. Deraf kommer det, at den højere Pathos, de indre Følelsers Strøm, der udtale og skal udtale sig i Tragœdien, her ikke godt kan komme frem, med mindre man vil gjøre Vold paa Tidens og Individernes Karakter. Derimod er hele deres Væsen episk; thi det Hele føres os i store anskuelige Billeder for Øie. Min Saga er derfor aldeles ingen Roman eller Novelle, men i det Væsentlige et Epos, skjøndt Formen ikke er metrisk. Et saadant Værk kunde jeg kun skrive een Gang i mit Liv, det afviger fra Alt, hvad jeg hidtil har digtet. Jeg vilde ønske, jeg kunde læse det for Dem.

Vi leve her meget stille og vente paa vor Fremtids Afgjørelse. Jeg vilde helst blive i Kjøbenhavn, men der er, som det lader til, ingen Post for mig. Troer man, at jeg kan gavne i Holsten, skal jeg ikke undslaae mig for at gaae derhen, skjøndt jeg ikke gjerne gjør det. Tusinde Hilsener fra mig og alle mine baade til Dem og til Deres Frue.

Deres trofast hengivne
J. C. Hauch.

1848.

Min elskede Ven!

Med megen Tak for det Program, De sidst sendte mig og især for det Brev, der fulgte dermed, sender jeg Dem medfølgende Bog. Den er tildels Skyld i, at jeg ikke, som jeg havde haabet, fik besøgt Dem i Efteraaret; thi da Trykningen begyndte sildig, kunde jeg ikke, hvis den skulde blive færdig til Jul, forlade Byen, eller rettere Omegnen deraf, thi jeg lever endnu bestandig paa Frederiksbergslot. Medfølgende Bog er tildels et Produkt af mine Sysler som Professor i Kiel; stort mere kom der maa-skee ikke ud af min Reise fra Sorø til Kiel, som jeg for Resten ligesaa seent vil glemme, som Gert Vestphaler glemte sin. — Efter Jul begynder jeg en Forelæsning over den ældre islandske Sagalitteratur, hvis jeg ellers kan samle nogle Tilhørere, som vel i denne politisk-krigerske Tid er noget vanskeligt. Her har man nu lysere Forhaabninger; Horizonten synes jo virkelig noget klarere; men Ulykken er, at der i en saa urolig Tid let kan komme Skyer igjen. I Frankrig dreiede Viseren sig igjen henimod Monarchiet. Gud give det maatte gaae saaledes i andre Lande med. Republikanere, Socialister, Communister have ikke gjort andet Godt, end at de have viist deres egen Umulighed og have tvunget alle Venner af Orden og af et regleret Statssamfund til at slutte sig nærmere sammen. Men hvortil er da alt det Blod udgydt! Naar man skal afgive Regnskab for hvert unyttigt Ord, man har talet, hvormeget mere for hver spildt Draabe Men-

neskeblod og for at have forstyrret saamange Tusinders Fred og Lykke! Hvem vilde ikke gjerne give Skatte, ja Kongekroner hen, hvis man havde dem, for nu at staae med rene Hænder, med Hænder, hvorpaa intet Blod klæber! Naar jeg tænker paa flere af de Mænd, jeg i Holsten har kjendt og i mange Maader agtet, saa kan det løbe koldt ned ad min Ryg, thi hvilket Regnskab har de ikke at aflægge! Wegeners Bog har jeg læst med overordentlig Interesse. Han har virkelig gjort sit Land en Tjeneste, thi vor Ret og vore Fjenders Uret er her saa soleklart beviist, saa at alt Blændværk maa forsvinde, hvormed Advocater og Rabulister hidtil have omhyllet Sandheden. Det andet Afsnit, hvori han viser, først, hvad der var Frederik den Fjerdes Mening, dernæst, hvorledes alle Stormagter har garanteret os Slesvig, og endelig hvorledes alle Agnater har renonceret paa deres Pretensioner, er efter mine Tanker saa indlysende som muligt. Men hvad der slaaer Hovedet paa Sømmet er den Mængde Citater i tredje Afdeling, hvor Europas literaire Autoriteter i den politiske Retning alle maae afgive Vidnesbyrd for os, og uagtet Sandheden er saa klar, vove dog vore Antagonister at paastaae, at Adskillelsen af Slesvig og Holsten først er udsprungen i enkelte Danskes Hjerner efter Aaret 1815. — Nu, Gud give Bogen maa blive læst i Udlandet, saa kan Virkningen ikke udeblive!

Andersens Roman har jeg med Interesse læst. Beskrivelsen over Halligerne og hele den Følelse og den Aand, der gaaer igjennem Bogen er meget smuk; derimod har jeg nok Noget at indvende med Hensyn til Enkelthederne. Den Voldsdaad, hvorved Helten i Historien fik sit italienske Udseende, forekommer mig saa rædselsfuld, at ingen Poesi kan forsones dermed; den blotte legemlige Vold er lige-saalidt som den legemlige Piinsel en Gjenstand for Poesien. Lev vel, elskede Ven! Tiden tillader mig vanskelig at skrive mere demengang, da Bøgerne i et Kvarteer skulle være indpakkede for at komme med Posten. Tusinde Hilsener fra os alle!

Deres trofast hengivne

C. Hauch.

(Fortsættelse.)

Inddæmningen paa Knuthenborg.

I 1865 lod Lensgreve Knuth til Knuthenborg udføre en Inddigning af Stranden ved Grevskabets Hovedgaard, for at forhindre Søen i at gaae op i de lavt liggende Marker og Enge. Dette Arbeide udførtes under Vandhygningsdirecteur Groves Ledelse, der hertil indbragte omtrent 100 Digearbeidere fra Sydslesvig, og det af disse udførte Arbeide har i den forløbne Tid viist sig hensigtsmæssigt, ligesom de indførte Arbeidsmaader ogsaa passede efter vore Forhold. Formændene for de nævnte Arbeidere, Brødrene Bruhn, forbleve senere paa Lolland, og det skyldes især disse, at nu flere af denne Øes Arbeidere ere blevne indøvede, saavel til at skaffe meget Arbeide færdigt i kort Tid, som til at udføre de forskjellige særegne Arbeidsmaader, som Græstørvær, Faskinerne og Straaet fordre ved Digearbeider.

Grev Knuth har nu atter iaar ladet udføre et lignende Arbeide, under samme Ledelse som i 1865; men fortrinsviis med de indøvede Arbeidere fra Egnen. Arbeidets Udførelse og Søbundens samt Kjærenes Omdannelse til Marskenge er overdraget i Accord til de nævnte Entreprenører Bruhn i Bandholm.

I vort Billede have vi søgt at give en Oversigt over dette Arbeide, forinden dets Fuldførelse. Omtrent 200 Tdr. Land, liggende ved Kellernæs i en Havbugt tilvenstre i Billedet ville derved blive indvundne for Agerbruget, og endel mindre Skove og spredt Gods saaledes forenede til en samlet Eiendom, der ved Beliggenheden ved Søen, imellem forholdsviis for Lolland høie Bakker, og omgivet af yppige Egskove, vil danne et af de smukkeste Partier paa Øen. Arbeidet, der begyndte i Mai d. A., er nu færdigt; Vandet er udpompet ved Dampkraft, og Cultivering saavidt fremskredet, at det hele Areal vil kunne være tilsaat til næste Mai.

Den Lilles Gave.

Det straaffer og det klinger
I Granens Dulefa.
Selv Bedstefar faaer Vinger,
Mens Bornelolken springer
Omkring det rige Træ.

Det Lysraden skinner
Paa Høler, Guld og Sligt.
Sia! Hvor røde Kinder!
Af Gubbens Naab og Minder
Groer frem et deligt Digt. —

For Fattigmanden lysér
Sin Døllepraaten mat;
Sans gamle Kvinde kryser,
Mismodig lidt hun gysér —
Og det er Julenat! —

Da aabnes Døren sagte
To Øine fitted ind —
En venlig Dreng, som bragte
En Pakke med og rakke
Den hen, med Smil paa Kind

„Fra Juletræets Aaviste
Vi hented denne ned.
Det var det Ærligste —
Sin Bedstefader vidste
Om denne Sing Belked

„San fød mig did den hære,
Hvor der var tomt og tyll —
Der maa det vel da være.
Sia! Nu skal I lære
At kjende Julens Lyst!“ —

Knapt talt, for brat forsvunden
San var. De Gamle sad
Hver forskt saa taus, som bunden,
Snart var dog Skatten funden
Af Penge, Skæ'er og Mad

Da der kom Lys derinde
I Fattigmandens Draa,
Den Gamle og hans Kvinde,
Som nys sad her illinde,
Nu Julstjernen saae.

En ydmyg Døare skinner
Og triller langsomt frem:
„Du Barn med røde Kinder,
Tak, at Du Veien finder
Takten til vort Hjem!“

Carl Andersen.

Det kongelige Theater.

Geniets Comoedie.

Lørdagen den 18de December opførtes for første og Søndagen den 19de December for sidste Gang noget Ubestemmeligt betitlet »Geniets Comoedie«, der, spilt af Molboere for Molboere paa Hovedtheatret i dette intelligente Folkefærds Residensstad, vilde kunne betragtes som et tro Udtryk for Molbo-Følelser og Instincter, men som opført paa det danske Nationaltheater for et Folk, der har frembragt en Digter som Oehlenschläger og en Æsthetiker som Heiberg, og der, hvor langt det end i æsthetisk Henseende er gaaet tilbage siden da, dog ikke er sunket under den sunde Sandes Niveau, rent ud er en Skjændsel. Heldigviis hyssede Publicum kraftigt Pøiet ud; jeg siger heldigviis, thi i modsat Fald vilde Kritiken rimeligviis have været afmægtig ligeoverfor det, siden Forfatteren da vilde kunne beraabe sig paa, at Kritiken kun, fordi han angreb den, brugte Vold imod ham. Ja, jeg gaaer videre endnu; jeg anseer det for sandsynligt, at hvis Forfatteren blot havde været fiffig nok til at gjøre den Kritiker, som Hr. Mantzius spille saa smagfuldt, til Stykkets Hovedperson, saa vilde forskellige smukke Instincter i Forening meget godt kunne have holdt selv saa ussel og imbecil en dramatisk Frembringelse oppe; det har Erfaringen oftere vist; dertil gives der Raahed nok hos de Udannede, og vil man speculere i denne Raahed, og gjør man det tilgavns, saa har man næsten altid Lykken med sig. Men at Theaterdirectionen, der skal staae til Ansvar for, hvorledes den bruger Theatrets Kræfter og Penge, lader Skuespillere indøve den Art Grønskollinge-Vaas, og af Theatrets Kasse betaler Antagelses-Honorar derfor, og det paa samme Tid, som den forkaster originale Stykker, der ere skrevne med Aand og Talent, (det utrykte »Esther« for Exempel), det røber et saadant Lavmaal af Dannelse hos dem, hvem Theatrets Le-